

LEERPLAN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Defensie en Veiligheid

Specifiek gedeelte
Dubbele finaliteit

Graad: derde graad

Leerjaar: eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer: voorlopige versie dd. 30/06/2023

Nummer inspectie:

DISCLAIMER: De eindtermen (alsook de decretale nummers) opgenomen in dit leerplan zijn onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement.

Inhoudstafel

Visie	3
Doelgroep en beginsituatie	4
Leerplandoelen	6
BK-doelen	6
01.01 Generieke doorstroomcompetenties	17
14.03 Toegepaste gedragswetenschappen: psychologie	18
Minimale materiële vereisten	20
Vakkenkoppeling	21
Handelingswerkwoorden	22

Ontwerp

Visie

De studierichting Defensie en veiligheid is een studierichting in de 3de graad dubbele finaliteit, gericht op een specifieke waaier aan opleidingen in het hoger onderwijs waar integrale veiligheid centraal staat evenals een mogelijke toegang tot de arbeidsmarkt.

Leerlingen leren leerinhouden m.b.t. het regelgevend kader en de specifieke kenmerken van de sectoren in de private en publieke veiligheid.

De leerlingen krijgen het pakket basisvorming voor de dubbele finaliteit. De specifieke vorming bestaat uit de onderdelen van de wetenschapsdomeinen verbonden aan de studierichting, namelijk

- WD 01.01 Algemene doorstroomcompetenties: Generieke doorstroomcompetenties¹
- WD 14.03 Gedragswetenschappen: Toegepaste gedragswetenschappen – toegepaste psychologie

*WD 01.01 komt geïntegreerd aan bod in 1 of meerdere andere wetenschapsdomeinen.

Daarnaast ook doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Bewakingsagent. Met betrekking tot de beroepskwalificaties Soldaat-matroos bij defensie en Brandweerman komen een set van competenties aan bod.

De **bewakingsagent** staat in voor de bewaking van goederen en voor het toezicht op en controle van personen teneinde de veiligheid te verzekeren.

De **soldaat-matroos bij defensie** bereidt zich voor op en neemt deel aan de militaire en humanitaire operatie teneinde de toegekende opdrachten van het hoger hiërarchisch echelon uit te voeren.

De **brandweerman** past standaardoperatieprocedures toe bij brand, beveiliging openbare weg, technische interventies en interventies gevaarlijke stoffen in opdracht van het hoger echelon conform het veiligheidsbeleid teneinde de basisbrandweezorg en de operationele werking van de zone te ondersteunen.

---

¹ WD 01.01 komt geïntegreerd aan bod in 1 of meerdere andere wetenschapsdomeinen.

Doelgroep en beginsituatie

Leerlingen die het eerste leerjaar van de derde graad Defensie en Veiligheid aanvatten in de dubbele finaliteit, kunnen naar interesse en keuze voor deze studierichting beschouwd worden als een homogene groep.

De vooropleiding vanuit de tweede graad en de kenmerken van de leerlingen in de derde graad verschillen echter qua aanleg en belangstelling op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak, waardoor ze vanuit dit oogpunt kunnen beschouwd worden als een heterogene groep.

Daarom vinden we het belangrijk om – bij het begin van de derde graad – **de beginsituatie** van elke leerling goed in kaart te brengen, om als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam **de vrijheid en de verantwoordelijkheid** om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de derde graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de derde graad.

In de derde graad vinden we het daarom belangrijk om – afgestemd op de leerlingengroep - als lerarenteam passende begeleiding met expliciete aandacht voor **Gepersonaliseerd Samen Leren**² te voorzien. Een leertraject kan gedifferentieerd zijn, maar het einddoel blijft dat samen met alle leerlingen alle leerplandoelen met onderliggende kenniselementen op het einde van de derde graad op een kwaliteitsvolle manier op het vastgelegde beheersingsniveau werden aangeleerd, ingeoefend en geëvalueerd.

Specifieke toelatingsvoorwaarden:

Voor het structuuronderdeel defensie en veiligheid, al dan niet duaal georganiseerd, voldoet de leerling aan de volgende bijkomende toelatingsvoorwaarden:

1° medisch geschikt zijn bevonden, rekening houdend met de specificiteit van de beroepssectoren in kwestie. Die geschiktheidsverklaring is eenmalig en geldt voor de duur van het structuuronderdeel, tenzij er een aanleiding is om de geschiktheid te herevalueren. Een ongeschiktheidsverklaring in de loop van het schooljaar impliceert de beslissing van de betrokken personen om de leerling uiterlijk op het einde van dat schooljaar het structuuronderdeel te laten stopzetten;

2° voldoen aan de specifieke toegangsvoorwaarde voor het identiteitsdocument, vermeld in artikel 9, 2°, van het koninklijk besluit van 23 mei 2018³;

Naast de hoger vermelde voorwaarden gelden voor het opleidingsonderdeel tot het behalen van het algemeen bekwaamheidsattest bewakingsagent, vermeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 23 mei 2018, de volgende voorwaarden conform artikel 49, 50 en 51 van het voormelde koninklijk besluit van 23 mei 2018:

1° de periode tussen de allereerste les van het voormelde opleidingsonderdeel, die een reguliere school of private opleidingsinstelling organiseert, tot en met het behalen van het

---

² [Gepersonaliseerd Samen Leren](#)

³ Het koninklijk besluit van 23 mei 2018 betreffende de vereisten inzake beroepsopleiding, -ervaring en -bekwaamheid en inzake het psychotechnisch onderzoek voor het uitoefenen van een leidinggevende, uitvoerende of commerciële functie in een bewakingsonderneming, interne bewakingsdienst of opleidingsinstelling en de organisatie ervan

algemeen bekwaamheidsattest bewakingsagent en het laatste (her)examen van dat opleidingsonderdeel is beperkt tot twee kalenderjaren;

2° binnen de periode van twee kalenderjaren, vermeld in punt 1°, kan een leerling maximaal vier keer examens, inclusief herexamens, afleggen over het voormelde opleidingsonderdeel;

3° eventuele herexamens worden uiterlijk drie maanden na het afleggen van het laatste examen van een vorige examenzittijd van het voormelde opleidingsonderdeel georganiseerd;

4° alle examens en herexamens van het voormelde opleidingsonderdeel worden in dezelfde school afgelegd.

Ongeacht het structuuronderdeel waarvan het deel uitmaakt, kan een leerling het opleidingsonderdeel om het algemeen bekwaamheidsattest bewakingsagent, vermeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 23 mei 2018, te behalen, niet meer volgen als de leerling dat opleidingsonderdeel al eerder gedurende een al dan niet onderbroken periode van twee kalenderjaren heeft gevolgd in het secundair onderwijs of daarbuiten en als de leerling binnen die periode vier examens, met inbegrip van herexamens, over het voormelde opleidingsonderdeel heeft afgelegd

Ontwerp

Leerplandoelen

BK-doelen

BK3_01.01	1
De leerlingen werken in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK3_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK3_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen interne procedures en afspraken toe.	
BK3_01.02	2
De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK3_01.02.02	Subdoel 2

De leerlingen passen strategieën voor planning en organisatie toe.	
BK3_01.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen strategieën voor kwaliteitscontrole toe.	

BK3_01.03		3
De leerlingen handelen economisch en duurzaam.		
Beheersingsniveau		
toepassen		
BK3_01.03.01	Subdoel 1	
De leerlingen passen procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.		
BK3_01.03.02	Subdoel 2	
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.		

BK3_01.04		4
De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.		
Beheersingsniveau		
toepassen		
BK3_01.04.01	Subdoel 1	
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot veilig handelen.		
BK3_01.04.02	Subdoel 2	
De leerlingen passen procedures met betrekking tot ergonomisch handelen toe.		

BK3_01.04.03

Subdoel 3

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.

BK3_02.01

De leerlingen illustreren de carrièremogelijkheden binnen de verschillende sectoren van deze studierichting.

- selectie en werving
- carrièremogelijkheden

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.02

5

De leerlingen werken deontologisch correct, met oog voor privacy en discretie.

- deontologische aspecten in de verschillende sectoren: beroepsgeheim, tucht, privacy, vertrouwen, meldingsplicht, belangenconflict

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.03

13

De leerlingen ontwikkelen en onderhouden een gezonde levenshouding en mentale en fysieke fitheid.

- fysieke en mentale fitheid: uithoudingsvermogen, kracht, evenwicht, behendigheid
- motorische vaardigheden: lopen, klimmen, zwemmen, klauteren, optrekken, opdrukken, gehurkt lopen, slepen, trappenloop
- individuele en collectieve drillbewegingen

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.04		6 7
De leerlingen informeren zich en rapporteren volgens de procedure eigen aan de organisatie.		
Beheersingsniveau		
toepassen		
BK3_02.04.01		Subdoel 1
De leerlingen communiceren met aandacht voor de eigenheid van de organisatie. • communicatieve vaardigheden • communicatietechnieken • analoge communicatie • digitale communicatiesystemen		
BK3_02.04.02		Subdoel 2
De leerlingen observeren feiten objectief. • observatietechnieken • inschatten van mogelijke risico's		
BK3_02.04.03		Subdoel 3
De leerlingen rapporteren volgens de procedure eigen aan de organisatie. • objectieve rapporteringstechnieken eigen aan de sectoren		

BK3_02.05		14
De leerlingen analyseren sectorspecifieke wetgeving met behulp van aangereikte juridische bronnen. • rechtspositie van de actoren binnen de betrokken sectoren • elementen van sectorspecifieke wetgeving met betrekking tot de betrokken sectoren		
Beheersingsniveau		
toepassen		

BK3_02.06

15

De leerlingen lichten de grondrechten en andere relevante bevoegdheden en verplichtingen toe.

- inleiding tot het recht
- justitie in België
- België als federale staat
- de Belgen en hun rechten
- strafrecht
- bespreking van enkele misdrijven
- wet op het racisme, xenofobie en antidiscriminatiewet
- wet op verdovende middelen

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.07

14

De leerlingen illustreren elementen van een arbeidsovereenkomst en het arbeidsreglement met aandacht voor de sociale verhoudingen, cao's, veiligheid en preventie en welzijn op het werk.

- arbeidsovereenkomst: begrip, rechten en plichten van WG en WN
- arbeidsreglement
- actoren op nationaal, sectoraal en ondernemingsvlak
- sociale verkiezingen: procedure, syndicale afvaardiging, statuut van de personeelsafgevaardigde
- bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- inspectiediensten: arbeidsinspectie, sociale inspectie
- interne dienst van veiligheid en preventie
- welzijn op het werk

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.08

16

De leerlingen lichten de organisatie van de bewakingssector toe.

- preventie, gevaar, risico, schade
- verschillende actoren binnen de private veiligheidssector
- dienstuitvoering van de bewakingsagent

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.09

8

De leerlingen begeleiden publiekstroom binnen een gesimuleerde context.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.09.01

Subdoel 1

De leerlingen hanteren technieken m.b.t. conflicthantering in gesimuleerde contexten.

- conflict, agressie, assertiviteit
- frustratie, instrumentele agressie, pathologische agressie
- oorzaken, inhoud en doelen van conflicten en agressie
- van conflict naar agressie
- zelfbeheersingstechnieken, kalmeringstechnieken, stressbestendigheid
- grenzen stellen
- gevolgen van incidenten

BK3_02.09.02

Subdoel 2

De leerlingen gaan gepast om met culturele diversiteit.

- migrantenculturen
- multiculturele maatschappij
- jongerensubculturen
- symbolen en rituelen
- interculturele communicatie- en stoornissen
- religie als onderdeel van cultuur
- racisme en discriminatie

BK3_02.10

9

De leerlingen voorkomen onveilige situaties binnen een gesimuleerde context.

Beheersingsniveau

toepassen	
BK3_02.10.01	Subdoel 1
De leerlingen illustreren het regelgevend kader van bewakingsmethodes en bewakingstechnieken.	
BK3_02.10.02	Subdoel 2
De leerlingen passen bewakingsmethodes en bewakingstechnieken toe in gesimuleerde contexten. • controle van personen, bagage en voertuigen • perimeter • bewakingsronde	
BK3_02.11	10
De leerlingen treden op bij incidenten en crisissituaties binnen een gesimuleerde context.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.11.01	Subdoel 1
De leerlingen reageren gepast op crisissituaties in gesimuleerde contexten. • nood- en interventieplannen • evacuatie • signalisatie	
BK3_02.11.02	Subdoel 2
De leerlingen passen ontwijkstechnieken toe in gesimuleerde contexten. • groepsgedrag • angst en paniek • agressie en geweld • communicatie bij agressie en paniek • verdedigende houding • wettige verdediging • ontwijkstechnieken • ontwijking en controle	
BK3_02.11.03	Subdoel 3

De leerlingen reageren gepast bij beginnende (gesimuleerde) brand.

- vuurdriehoek
- brandpreventie
- oorzaken van brand
- gevaren van brand

BK3_02.12

11

De leerlingen bieden hulp en bijstand aan personen.

- EHBO technieken
- bedrijfseerstehulpverlener
- Tactical First Aid
- levensreddende handelen

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.13

16

De leerlingen lichten de organisatie van Defensie toe.

- algemene organisatie, structuur en cultuur: verschillende componenten, Directoraat-Generaal en ACOS, eenheden en uitrusting van de componenten, militaire waarden
- taken en opdrachten
- engagementsscenario's
- belangrijkste actoren bij internationale betrekkingen
- noodzaak van Defensie

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.14

12

De leerlingen bereiden zich voor op een militaire opdracht.

- opdrachten van het hoger echelon: ontvangen, begrijpen en uitvoeren
- specifiek militair materiaal: gebruik en onderhoud
- informatie voor de opdracht
- voorbereidende maatregelen

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.14.01

Subdoel 1

De leerlingen oriënteren zich met behulp van verschillende kaarten en middelen.

- kaart en coördinaat
- azimut
- afstand
- oriëntatietechnieken

BK3_02.14.02

Subdoel 2

De leerlingen lichten de regels en procedures toe van de militaire veiligheid.

- CBRN-gevaren
- beschermingsmaatregelen
- explosieven en hun gevaren

BK3_02.14.03

Subdoel 3

De leerlingen lichten de typologie toe van conflicten, bedreigingen en beïnvloedende omgevingsfactoren.

- soorten conflicten
- soorten bedreigingen
- soorten omgevingen

BK3_02.15

16

De leerlingen lichten de organisatie van de brandweer toe.

- diverse taken binnen de brandweer en de noodcentrale: BPA, gevaarlijke stoffen, brand-en brandbeveiliging, technische hulpverlening, noodcentrale
- dringende geneeskundige hulpverlening
- organisatie van de brandweer
- brandweerman/vrouw
- wegcode hulpdiensten: wettelijk kader, uitzonderingsregels voor prioritaire voertuigen, plichten van de gebruikers van prioritaire voertuigen, plichten van de andere weggebruikers t.o.v. prioritaire voertuigen, risico's en defensief rijden, ongeval met een interventiewagen
- brandveilige samenleving: rol van een preventieadviseur in een onderneming, risico's verbonden aan woningbranden, preventie van woningbranden
- gevaren bij interventies
- verloop van een interventie
- Incident Command System

- crisissituatiebeheer

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.16

16

De leerlingen lichten de organisatie van de Penitentiair Bewakingsagent toe.

- bestuurlijke situering
- penitentiaire inrichtingen: verschillen qua bouwstijlen, types, populatie
- missie: DG EPI
- organigram FOD Justitie, DG EPI
- functies en taken van een penitentiair bewakingsagent, kwaliteitsvolle uitvoering van de taken
- levensvoorwaarden: dagelijks leven van gedeteneerden
- veiligheid: begrippen, belang van dynamische veiligheid
- onderzoek aan de kledij, fouillering op lichaam en controle van de verblijfsruimtes
- appel
- bewegingen
- zin van straf: strafdoelen
- herstelgerichte detentie: doel, concrete initiatieven, eigen bijdrage als PBA

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.17

16

De leerlingen lichten de organisatie van de Politie toe.

- lokale politie: organisatie, samenstelling, werking en taken
- federale politie: structuur, taakomschrijving, algemene directie bestuurlijke politie, algemene directie gerechtelijke politie, algemene directie ondersteuning en beheer
- Belgische politiediensten: logo, uniform
- legitimatiekaarten
- inspectie en controlediensten

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.18

De leerlingen verkennen de sector binnen minimaal 1 context van de opleiding.

Beheersingsniveau

toepassen

Ontwerp

01.01 Generieke doorstroomcompetenties

WD3_01.01.01	01.01.01
De leerlingen doorlopen een onderzoekscyclus in samenhang met inhouden van minstens 1 wetenschapsdomein verbonden aan de studierichting.	
Beheersingsniveau	
creëren	
WD3_01.01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen kiezen een onderzoeksmethode in functie van een gegeven of zelfgekozen onderzoeksvraag.	
• onderzoekbaarheidscriteria	
WD3_01.01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen verzamelen data en bronnen in functie van de gekozen onderzoeksmethode.	
• betrouwbaarheidscriteria	
WD3_01.01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen verwerken data en bronnen in functie van de gekozen onderzoeksmethode.	
WD3_01.01.01.04	Subdoel 4
De leerlingen synthetiseren de onderzoeksresultaten en formuleren een antwoord op de onderzoeksvraag.	
WD3_01.01.01.05	Subdoel 5
De leerlingen rapporteren over de onderzoeksactiviteiten en -resultaten.	
• mondelinge of schriftelijke rapportage	
WD3_01.01.02	
De leerlingen refereren correct aan gebruikte bronnen volgens een wetenschappelijk referentiesysteem.	
• relevant wetenschappelijk referentiesysteem • bronvermelding	
Beheersingsniveau	
toepassen	

14.03 Toegepaste gedragswetenschappen: psychologie

WD3_14.03.01

14.03.01

De leerlingen lichten determinanten van gezondheidsgedrag en strategieën toe om gezondheidsgedrag van individuen en doelgroepen te bevorderen.

- onderliggende hulpvragen, specifieke noden, culturele of sociaal-economische achtergrond van het individu of de doelgroep
- fasen van gedragsverandering
- individuele strategieën van gezondheidsbevordering op preventief of curatief niveau
- omgevingsstrategieën van gezondheidsbevordering op preventief of curatief niveau
- effecten van motiverende en (non-) directieve gespreksvoering op gedragsverandering

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_14.03.02

14.03.02

De leerlingen lichten sociaal gedrag toe.

- sociaal gedrag: groepsprocessen, sociale beïnvloeding

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_14.03.03

14.03.03

De leerlingen analyseren de ontwikkelingspsychologische domeinen binnen verschillende levensloofasen.

- fysieke ontwikkeling: (senso)motorische ontwikkeling
- cognitieve ontwikkeling: van sensomotorisch tot formeel-operationeel denken
- morele ontwikkeling
- socio-emotionele ontwikkeling: hechting en identiteit

Beheersingsniveau

analyseren

Ontwerp

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Ontwerp

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.

Ontwerp

Handelingswerkwoorden

Voor de handelingswerkwoorden uit de leerplandoelen die wat meer duiding nodig hebben, volgt hierna volgende tabel met synoniemen of toelichting.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden

Interpreteren		Betekenis geven aan
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren	Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...	
Onderscheiden		Het onderscheid aangeven tussen
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Vebanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	